

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО Й ЗАРУБІЖНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА У СВІТЛІ НОВІТНІХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Акулова Н.Ю.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У ПОЕТИЦІ КЕТРІН МЕНСФІЛД

Європейська культурна свідомість зазнала ключового зламу на межі XIX–XX століть. Прикметною ознакою мистецтва вказаної доби стала міжвидова взаємодія. Особлива роль у цьому процесі належала візуальним медіа. Розвиток фотографії, оптичні відкриття імпресіоністів, а згодом і поява кінематографу обумовили появу так званої суб'єктивної візуальності.

Визначальною рисою епістемологічного простору початку минулого століття, як зазначає Р. Чвалун, стало розмивання жанрових меж і, як наслідок, «виникнення театральності у сферах, що корелюють із театром» [4]. Естетика і поетика зримості стала визначальною для нового типу художнього мислення – модерністського, – а сам модернізм, за спостереженнями Н. Тішуніної, виявився «по-своєму театральним» [3].

Як важливе явище зовнішнього і внутрішнього життя людини театр завжди посідав особливе місце у світогляді англійців (див. про це, наприклад, розвідки Н. Калініної, О. Легг, М. Певзнера). Зважаючи на зазначене, цілком закономірною бачиться активна тенденція до театралізації в новелістиці Кетрін Менсфілд – однієї з ключових фігур англійського модернізму, у прозі якої, за словами В. Новікової, «відбито всі філософські пошуки тієї епохи» [2, с. 266].

Проблема сценічно-ігрового погляду на світ, актуалізована в середовищі англійських митців ще відомою шекспірівською формулою, у письменниці – неперевершеного майстра психологічної деталі – виходить поза межі змістового плану творів. Згідно зі спостереженнями К. Вілер, її персонажі «приміряють, а потім застосовують маски, костюми, грим, дія відбувається за різних декорацій та освітлення, вони з'являються на і зникають зі сцени тощо» [5, с. 123]. Проте безсумнівним художнім здобутком авторки, на нашу думку, є таке її звернення до власне поетологічних аспектів мистецтва Мельпомени, коли пластичний візуальний код функціонує як смислоутворювальна категорія.

У своїх новаторських пошуках, часто автономно від сценічного контексту, Кетрін Менсфілд активно послуговується також тими складовими спектаклю, що їх театр запозичив з інших видів мистецтва. При цьому мисткиня «не просто експериментує з формою заради форми, – справедливо зауважує Т. Альошина, – її проза далека від авангардистських тенденцій. Залучаючи зовнішні, доступні музиці, театрові, кінематографу й живопису прийоми, вона створює новий принцип об'ємного зображення свідомості та психології людини» [1, с. 225].

ЛІТЕРАТУРА

1. Алешина Т. С. Синтез искусств и изображение сознания в рассказе К. Мэнсфилд «Miss Brill» / Т. С. Алешина // Вестник РГГУ. – 2010. – № 11 (54) / 10. – С. 224-233.
2. Новикова В. П. Лингвопоэтический анализ образа сада (на основе рассказа К. Мэнсфилд «Блаженство») / Новикова Вера Павловна // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. – 2015. – № 2. – С. 264-273.
3. Тишунина Н. В. Языки литературы XX века [Электронный ресурс] / Н. В. Тишунина // В диапазоне гуманитарного знания: сб. к 80-летию профессора М. С. Кагана. – СПб.: Санкт-Петербургское философское

общество, 2001. – Вып. 4. – URL: <http://anthropology.ru/ru/text/tishunina-nv/yazyki-literatury-hh-veka> (дата обращения: 15.10.2018).

4. Чвалун Р. В. К вопросу о содержании понятия «театральность» [Электронный ресурс] / Чвалун Роза Владимировна // Научный журнал КубГАУ. – 2012. – № 82. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-soderzhanii-ponyatiya-teatralnost> (дата обращения: 15.10.2018).

5. Wheeler K. Dramatic Art in Katherine Mansfield's "Bliss" // Modernist' Women Writers and Narrative Art / Kathleen Wheeler. – New York: New York University Press, 1994. – P. 121-140.

Баранцова І. О.

Єременко Д. В., Єременко Л. В.

Мелітопольський державний
педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

XX ст. – якісно новий етап літературного процесу, пов'язаний, з одного боку, з нетрадиційним розумінням мистецтва, його місця у суспільстві, з іншого – із значними світоглядними зрушеннями. Стрімкий розвиток науки і техніки, відсутність гармонійного зв'язку між людиною і природою, домінування матеріальних цінностей над духовними – ці та інші чинники призвели на початку ХХ до переоцінки усталених віками моральних і духовних цінностей, поставили під сумнів всеосяжні можливості розуму та прогресивний розвиток людства. Ідеологічні орієнтири, які існували до цього часу (раціоналізм, позитивізм), виявились неспроможними виправдати людське існування, надати йому доцільності та віри у майбутнє. Такий стан